

تأثیر بحران بر سیستم بانکی

تهدید پول و سرمایه

مقتضی توسط مقامات پولی و دولت است، می‌باشد. در صورتی که از طرف دولت، سیاست‌هایی اعمال گردد که منجر به جلب اعتماد سرمایه‌گذاران خارجی نسبت به برگشت اصل و فرع سرمایه آنها شود، فضا برای جذب سرمایه‌های خارجی توسط بانک‌ها نیز فراهم خواهد شد.

اقتصاد ایران: بانک‌ها - به طور خاص بانک سپه - چه اقداماتی را به منظور کاهش اثرات بحران مالی جهان انجام داده یا می‌توانند انجام دهند؟

به دلیل ارتباط محدود بازارهای مالی ایران با بازارهای مالی دنیا، اقتصاد ایران در بخش مالی کمترین تأثیرپذیری را از آثار بحران داشته، اما از طریق تأثیر بر بازار واقعی، بحران مالی به طور غیرمستقیم از طریق کانال‌های کاهش قیمت و میزان صادرات نفتی و غیرنفتی، کاهش شاخص بورس، کاهش ارزش قیمت کالاهای مصرفی و کاهش تولیدات داخلی، نظام بانکی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. موارد فوق با تأثیر منفی بر قدرت بازپرداخت تسهیلات اعطایی شرکت‌هایی که از بانک‌ها وام اخذ نموده‌اند، مطالبات معوق بانک‌ها را افزایش می‌دهد. برای مواجهه با این امر، ضرورت دارد، بانک‌ها به منظور کاهش اثرات بحران بر منابع خود، بر مراحل اعطای تسهیلات، نظارت کافی داشته و مطالبات معوق را نیز به صورت اصولی مدیریت نمایند. در عین حال، برای جلوگیری از گسترده شدن دامنه رکود، تا آنجا که منابع اجازه می‌دهند از طریق اعطای تسهیلات نظارت شده، به بخش تولید یاری رسانند.

اقتصاد ایران: شعب بانکی مقیم خارج از کشور، تا چه اندازه در جذب سرمایه مؤثر می‌باشند؟

عمده مشتریان شعب بانکی خارج از کشور، ایرانیان مقیم خارج از کشور، شرکت‌ها و مؤسساتی هستند که با کشورمان روابط تجاری و بازرگانی دارند. شعب مذکور می‌توانند برای جمع‌آوری و جذب منابع سپرده‌ای این مشتریان وارد عمل شوند، زیرا در حال حاضر، وقوع بحران مالی بین‌المللی سبب شده تا مشتریان بانک‌های آمریکایی و اروپایی - به ویژه مشتریان بانک‌هایی که از بحران اخیر دچار ضرر و زیان شده‌اند - نسبت به سیستم بانکی اینگونه کشورها بی‌اعتماد شده و منابع و سرمایه‌های خود را از بانک‌های بحران زده خارج نمایند. در این راستا، نظر به این که سیستم بانکداری کشور از بحران اخیر، تأثیر چندانی نپذیرفته و از دید ایرانیان خارج از کشور، شعب ایرانی در مقایسه با بانک‌های بحران زده خارجی از قابلیت اعتماد بیشتری برخوردارند، در صورت به وجود آمدن اعتماد کافی نسبت به حفظ سرمایه آنها، این شعب می‌توانند با جلب اعتماد مشتریان، نسبت به جذب سرمایه‌های آنها اقدام نمایند.

اقتصاد ایران: متشکریم. ■

لزم‌گرددش سرمایه در شرایط کنونی اقتصاد کشور، پیشگیری عواقب بحران را اجتناب ناپذیر می‌سازد.

در سال‌های اخیر، دولت به منظور افزایش اشتغال و ایجاد رونق اقتصادی، سیستم بانکی کشور را ملزم به پرداخت تسهیلات به بنگاه‌های زودبازده نمود. از این رو، بانک‌های دولتی در رابطه با اعطای تسهیلات، علاوه بر این که باید پاسخگوی مشتریان خود باشند، لازم است منابعی را به تسهیلات تکلیفی و تأمین مالی بنگاه‌های زودبازده اختصاص دهند. از سوی دیگر، به دلیل پرداخت سودهای بالاتر بانک‌های خصوصی به سپرده‌ها، بانک‌های دولتی از لحاظ تأمین مالی در جذب منابع جدید با مشکل مواجه شدند که این امر به کسری نقدینگی آنها منجر شد.

تأثیر بحران بر بازار سرمایه ایران

رکود ناشی از بحران، منجر به کاهش قیمت و میزان صادرات غیرنفتی شده و می‌تواند منجر به کاهش تولیدات داخلی شود، در این صورت ممکن است صادرکنندگان و تولیدکنندگانی که از بانک‌ها تسهیلات گرفته‌اند، در بازپرداخت آنها دچار وقفه شوند که این امر، مطالبات معوق بانک‌ها را افزایش می‌دهد.

با کاهش قیمت‌های بین‌المللی فلزات و کانی‌ها، بازدهی شرکت‌های پتروشیمی، فلزی و کانی کاهش یافته که با در نظر گرفتن ذخیره کاهش ارزش سهام از سوی شرکت‌های مذکور، سودآوری آنها کاهش خواهد یافت. با توجه به این که برخی از شرکت‌های یادشده، از سیستم بانکی تسهیلات دریافت کرده‌اند، در چنین شرایطی، احتمال عدم بازپرداخت به موقع تسهیلات از سوی آنان افزایش می‌یابد. لذا با افزایش مطالبات معوق، درآمد بانک‌ها کاهش یافته و همچنین اعطای تسهیلات جدید نیز با محدودیت مواجه خواهد شد. لذا مسایل فوق می‌تواند کمبود نقدینگی بانک‌ها را تشدید کند. بروز بحران، افزایش مطالبات معوق و افزایش محدودیت در اعطای تسهیلات جدید (از طریق کاهش تولیدات داخلی و آسیب‌پذیری بخش تولید داخلی) را به دنبال دارد.

غیرمستقیم آن از طریق کاهش سودآوری شرکت‌های پذیرفته شده در بورس، کاهش نقدینگی و کاهش رشد اقتصادی کشور، بر بازار سرمایه قابل تأمل است.

به منظور کاهش آثار منفی بحران بر بازار بورس تهران، توصیه‌های سیاستی زیر پیشنهاد می‌شود:

- اصلاح مقررات سرمایه‌گذاری خارجی در بازار سرمایه با هدف استفاده از فرصت‌های ایجاد شده
- حذف عوارض صادراتی سیمان با هدف تشویق تولید
- اصلاح عوارض وارداتی محصولات فولادی با هدف حمایت از تولید داخلی
- امهال در پرداخت اقساط بلوک‌های واگذار شده
- صدور مجوز اوراق بهادار جدید توسط شورای بورس و اوراق بهادار در جهت تأمین مالی صنایع
- پرداخت تسهیلات به شرکت‌های بورسی، به منظور تکمیل طرح‌های توسعه و تأمین سرمایه در گردش. ■

تکمیل طرح‌های توسعه و تأمین سرمایه در گردش. ■

اما تأثیر دیگر بحران، کاهش امکان استفاده از خطوط اعتباری به دلیل کمبود نقدینگی بانک‌های جهان است. نکته‌ای که باید به آن توجه داشت این است که در